

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2018

Μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Τρίτη, 29 Μαΐου 2018
8.00 – 10.00 π.μ.

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΠΕΝΤΕ (5) ΣΕΛΙΔΕΣ

Να απαντήσετε σε όλα τα ζητούμενα του εξεταστικού δοκιμίου.

Να γράψετε όλες τις απαντήσεις στο τετράδιο απαντήσεων.

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

(Μονάδες 40)

1. Να μεταφράσετε τα πιο κάτω κείμενα:

(Μονάδες 40)

I. Sed tantus furor omnes invaserat, ut pugnare cuperent, etsi clamabam nihil esse bello civili miserius. Omnia sunt misera in bellis civilibus, sed nihil miserius quam ipsa victoria: ea victores ferociores reddit, ut, etiamsi natura tales non sint, necessitate esse cogantur. Bellorum enim civilium exitus tales sunt semper, ut non solum ea fiant, quae velit victor, sed etiam ut victor obsequatur iis, quorum auxilio victoria parta sit.

(Λατινικά Λυκείου, XXXVII - ελαφρά διασκευή)

II. Cerva alba eximiae pulchritudinis Sertorio a Lusitano quodam dono data erat. Sertorius omnibus persuasit cervam conloqui secum et docere, quae utilia factu essent. Si quid durius ei videbatur, quod imperandum militibus esset, a cerva sese monitum esse praedicabat. Ea cerva quodam die fugit et perisse credita est. Cum aliquis Sertorio nuntiavisset cervam inventam esse, Sertorius eum iussit tacere; praeterea praecepit ut eam postero die repente in eum locum emitteret, in quo ipse cum amicis futurus esset.

(Λατινικά Λυκείου, XLVIII - ελαφρά διασκευή)

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**(Μονάδες 60)**

1. α) Από το πρώτο κείμενο που δόθηκε για μετάφραση, να εντοπίσετε και να γράψετε δύο (2) λέξεις της λατινικής που παρουσιάζουν σημασιολογική και ετυμολογική συγγένεια με την ελληνική γλώσσα (αρχαία ή νέα), δηλώνοντας και τη σχετική ελληνική λέξη.

(Μονάδες 2)

- β) Από το δεύτερο κείμενο που δόθηκε για μετάφραση, να γράψετε μία (1) ετυμολογικώς και σημασιολογικώς συγγενή λέξη, προερχόμενη από κάποια από τις σύγχρονες ευρωπαϊκές γλώσσες (αγγλική ή γαλλική ή γερμανική ή ισπανική ή ιταλική) για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

*dono, locum***(Μονάδες 2)**

2. α) Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α΄, από το δεύτερο κείμενο που δόθηκε για μετάφραση, με τις πτώσεις της στήλης Β΄. Στη στήλη Β΄ περισσεύουν τρία (3) στοιχεία.

A	B
α. eximiae	1. δοτική πληθυντικού
β. omnibus	2. ονομαστική πληθυντικού
γ. ei	3. αφαιρετική πληθυντικού
δ. amicis	4. δοτική ενικού
	5. αφαιρετική ενικού
	6. γενική ενικού
	7. κλητική πληθυντικού

(Μονάδες 2)

- β) Να μεταφέρετε τους πιο κάτω τύπους από τα κείμενα που δόθηκαν για μετάφραση στον αντίθετο αριθμό:

*omnia, victores, bellorum, exitus, cervam, durius, die, ipse***(Μονάδες 4)**

γ) Να γράψετε τους άλλους βαθμούς των πιο κάτω επιθέτων (μονολεκτικούς τύπους) διατηρώντας αμετάβλητα την πτώση, τον αριθμό και το γένος τους:

miserius, ferociores

(Μονάδες 2)

3. Να γράψετε τους πιο κάτω τύπους ρημάτων σύμφωνα με την οδηγία που σας δίνεται. Όπου χρειάζεται, να λάβετε υπόψη το υποκείμενό τους στο κείμενο:

- α. **invaserat**: στο ίδιο πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα και μέλλοντα στην ίδια φωνή
- β. **velit**: στο β' πρόσωπο πληθυντικού της υποτακτικής παρατατικού και παρακειμένου
- γ. **obsequatur**: στη μετοχή ενεστώτα και μέλλοντα
- δ. **fiant**: στο αντίστοιχο πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα και στο απαρέμφατο ενεστώτα
- ε. **praecipit**: στο β' πρόσωπο ενικού της οριστικής και προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
- στ. **videbatur**: στον αντίστοιχο τύπο ενεστώτα και υπερσυντελικού στην ίδια φωνή
- ζ. **credita est**: στο γ' πρόσωπο πληθυντικού της οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα στην ενεργητική φωνή

(Μονάδες 7)

4. α) Να εντοπίσετε και να διορθώσετε το συντακτικό σφάλμα σε κάθε πρόταση που ακολουθεί. Στο τετράδιο απαντήσεων να γράψετε μόνο το σφάλμα και τη διόρθωσή του:

- i. Legati venerunt ut victoriam nuntiant.
- ii. Locupletes semper divitias uti volunt.

(Μονάδες 2)

β) Ποια από τις πιο κάτω προτάσεις είναι συντακτικώς ορθή; Να αιτιολογήσετε μόνο την απάντηση που θεωρείτε ορθή.

- i. Puer puellam videndo venit.
- ii. Puer ad puellam videndam venit.
- iii. Puer causa puellam videndi venit.
- iv. Puer ad puellam videndum venit.

(Μονάδες 3)

5. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τους πιο κάτω τύπους που είναι υπογραμμισμένοι στα διδαγμένα κείμενα για μετάφραση:

ferociores, bellorum, iis, pulchritudinis, docere, factu, cervam, die

(Μονάδες 4)

6. α) Να αναγνωρίσετε την πιο κάτω πρόταση (είδος, εισαγωγή, εκφορά, αιτιολόγηση εκφοράς):

ut pugnae cuperent

(Μονάδες 2)

β) Να αναγνωρίσετε την πιο κάτω πρόταση (είδος, εισαγωγή, εκφορά, αιτιολόγηση εκφοράς):

Cum aliquis Sertorio nuntiavisset cervam inventam esse

(Μονάδες 2)

7. α) Να τρέψετε τη σύνταξη της πιο κάτω πρότασης από παθητική σε ενεργητική:

Cerva alba Sertorio a Lusitano quodam data erat.

(Μονάδες 3)

β) Στο πιο κάτω απόσπασμα να τρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ:

Praeterea praecepit ut eam postero die repente in eum locum emitteret, in quo ipse cum amicis futurus esset.

(Μονάδες 3)

8. Να καταγράψετε δύο (2) συνέπειες των εμφυλίων πολέμων, όπως αυτές διαφαίνονται στο πρώτο κείμενο που δόθηκε για μετάφραση (Lectio XXXVII).

(Μονάδες 2)

9. Να αποδώσετε το κείμενο που ακολουθεί στα Ελληνικά:

Postquam Caesar animadvertit id, duxit suas copias in proximum collem et misit equitatum, qui sustineret impetum hostium. Is in medio colle quattuor legionum posuit ita ut haberet supra ipsum duas legiones et montem plenum militum.

Caesar *De Bello Gallico* I, 24 (διασκευή)

Λεξιλόγιο:

collis -is = λόφος

sustineo, 2 = συγκρατώ, αντιμετωπίζω

supra + αιτιατική = πάνω από

(Μονάδες 10)

10. Να μεταφέρετε το κείμενο που ακολουθεί στα Λατινικά:

Αρχαίοι συγγραφείς στην Ελλάδα και στη Ρώμη με τη σοφία και το παράδειγμά τους καλλιέργησαν άριστα τα γράμματα και το πνεύμα των ανθρώπων. Όλοι εμείς οφείλουμε να τους θαυμάζουμε.

(Μονάδες 10)

- ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ -